Toppersnotes®
Unleash the topper in you

महाराष्ट्र

तलाठी

महसूल विभाग (Revenue Department)

बुकलेट - 4

बुद्धिमत्ता

SIERRA INNOVATIONS

अनुक्रमणिका

S. No.	Chapter	Page No.
1.	अंकमालिका (Number Series)	1
2.	अक्षरमालिका (Letter Series)	6
3.	अंक–अक्षर मालिका (Number–Letter Series)	12
4.	अक्षर–अंक–चिन्ह मालिका (Letter–Digit–Symbol Series)	17
5.	सांकेतिकरण–नि सांकेतिकरण (Coding–Decoding)	21
6.	सांकेतिक तुलना (Symbolic Comparison)	28
7.	आदान–प्रदान (Input–Output)	36
8.	दिशाबोध (Direction Sense)	41
9.	बैठक व्यवस्था (Seating Arrangement)	46
10.	रांगेतील क्रमांक (Numbers in Row)	54
11.	नातेसंबंध (Blood Relations)	60
12.	घड्याळ (Clock)	66
13.	दिनदर्शिका (Calendar)	71
14.	कुटप्रश्न (Puzzle)	78
15.	वेन आकृत्या व आधारित तर्कक्षमता (Venn Diagrams and Syllogism)	85
16.	माहितीचा अर्थ लावणे (Data Interpretation)	91
17.	विटांची चाचणी (Brick Test)	100
18.	आकृत्या (Figures)	103
19.	क्रमवारी आणि गणन (Row & Ranking)	In App

1 CHAPTER अंकमालिका (Number Series)

महत्त्वाच्या हिंट्स आणि ट्रिक्स

* संख्यामालिका या घटकाचा विचार केला तर TCS / IBPS मार्फत घेण्यात येणार सर्वच परीक्षांसाठी हा घटक महत्त्वाचा आहे.
* संख्यामालिका म्हणजेच संख्याची लयबद्ध/सूत्रबद्ध मांडणी होय. संख्यामालिकेचे खालीलप्रमाणे विविध प्रकार पडतात :
  * अंकगणितीय, भौमितीक, मिश्र, संयुक्त, अपूर्णांक मालिका
  * वर्ग संख्या / वर्गमूळ संख्याची मालिका
  * चढता क्रम असलेली / घटता क्रम असलेली मालिका
  * एकाआड एक दडलेल्या मालिका
  * मूळ संख्याची मालिका
  * घन संख्या / घनमूळ संख्या
* **1 ते 20 वर्ग आणि घन :**

संख्या	वर्ग	घन
1	1	1
2	4	8
3	9	27
4	16	64
5	25	125
6	36	216
7	49	343
8	64	512
9	81	729
10	100	1000
11	121	1331
12	144	1728
13	169	2197
14	196	2744
15	225	3375
16	256	4096
17	289	4913
18	324	5832
19	361	6859
20	400	8000

* **संख्यामालिकेत खालील प्रकारच्या रचना असू शकतात.**

सूत्र	n ची किंमत	संख्यामालिका
$(n+1)$	0, 1, 2, ...	1, 2, 3, 4, 5
$(n-1)$	1, 2, 3.....	0, 1, 2, 3, 4, 5
$(2n-1)$	1, 2, 3	1, 3, 5, 7, 9
$2n+1$	1, 2, 3	3, 5, 7, 9, 11
n^2	1, 2, 3	1, 4, 9, 16, 25
(n^2-1)	1, 2, 3	0, 3, 8, 15, 24
n^2+1	1, 2, 3	2, 5, 10, 17, 26...
n^2+2	0, 1, 2	2, 3, 6, 11, 18, 27
$2n+1$	0, 1, 2	1, 3, 9, 19, 33..
$2n^2-1$	1, 2, 3	1, 7, 17, 31, 49...

सोडविलेली उदाहरणे

* **खालील प्रत्येक संख्यामालिकेतील प्रश्नचिन्हाच्या जागी वा गाळलेल्या ठिकाणी येणारी संख्या कोणती ते ओळखा.**

1) 16, 25, 36, 49, ?

1) 81 2) 96 3) 144 4) 121

स्पष्टी. मालिकेतील पदे ही नैसर्गिक संख्यांचे वर्ग आहेत. जसे : 4^2, 5^2, 6^2, 7^2, 8^2 म्हणून $9^2 = 81$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

2) 2, 5, 10, 17

1) 21 2) 23 3) 26 4) 28

स्पष्टी. मालिकेतील क्रमवार पदे ही (n^2+1) या प्रकारची असून $n = 1, 2, 3, 4$ या क्रमवार नैसर्गिक संख्या आहेत.

म्हणून $5^2 + 1 = 25 + 1 = 26$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

3) 5, 25, 61, …….

1) 80 2) 91 3) 101 4) 113

स्पष्टी. वरील मालिकेतील पदे खालीलप्रकारे संबंधित आहेत -

$5 = 1^2 + 2^2$, $25 = 3^2 + 4^2$, $61 = 5^2 + 6^2$

म्हणून $7^2 + 8^2 = 49 + 64 = 113$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

4) 8, 17, 36, 75, ?

1) 154 2) 124 3) 174 4) 144

स्पष्टी.
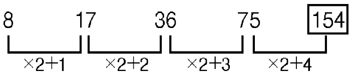

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

5) 7, 10, 8, 11, 9, 12, ?

1) 12 2) 13 3) 11 4) 10

स्पष्टी.
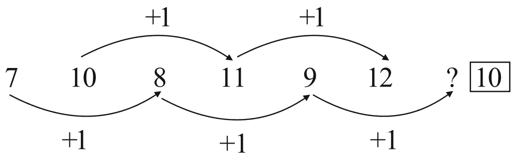

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

6)

1	2	3
4	5	6
7	8	9
27	38	?

1) 50 2) 54 3) 51 4) 38

स्पष्टी. $7 \times 4 - 1 = 27$

$5 \times 8 - 2 = 38$

$6 \times 9 - 3 = 51$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

7)
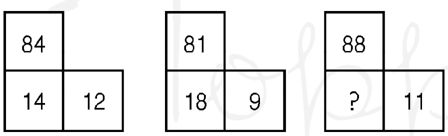

1) 12 2) 14 3) 18 4) 16

स्पष्टी. $\frac{14}{2} = 7 \times 12 = 84$, $\frac{18}{2} = 9 \times 9 = 81$

$\frac{16}{2} = 8 \times 11 = 88$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

8)
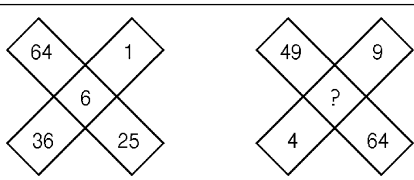

1) 5 2) 7 3) 9 4) 10

स्पष्टी. $\sqrt{64} = 8$ वर्गमूळ काढून

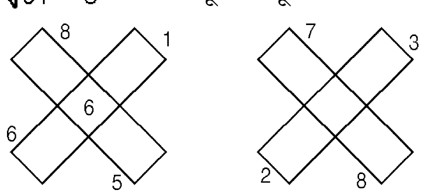

$8 + 5 = 13$, $6 + 1 = 7$, $13 - 7 = 6$

$7 + 8 = 15$, $2 + 3 = 5$, $15 - 5 = 10$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

मागील परीक्षेतील प्रश्न

1) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

506, 510, 516, 524, 534, ?

1. 544 2. 546 3. 542 4. 548

स्पष्टी. 506, 510, 516, 524, 534, ?

$506 + 4 = 510$

$510 + 6 = 516$

$516 + 8 = 524$

$524 + 10 = 534$

$534 + 12 = 546$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

2) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

1320, ?, 660, 220, 55, 11

1. 760 2. 660 3. 980 4. 1320

स्पष्टी. 1320, ?, 660, 220, 55, 11

$11 \times 5 = 55$

$55 \times 4 = 220$

$220 \times 3 = 660$

$660 \times 2 = 1320$

$1320 \times 1 = 1320$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

3) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

58 62, 68, 76, 86, ?

1. 98 2. 110 3. 105 4. 115

स्पष्टी. 58 62, 68, 76, 86, ?

$58 + 4 = 62$

$62 + 6 = 68$

$68 + 8 = 76$

$76 + 10 = 86$

$86 + 12 = 98$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

4) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

262, 222, 180, 136, 90, ?

1. 49 2. 42 3. 47 4. 48

स्पष्टी. 262, 222, 180, 136, 90, ?

262 – 40 = 222

222 – 42 = 180

180 – 44 = 136

136 – 46 = 90

90 – 48 = 42

प्रश्नचिन्हाच्या जागी 42 येईल.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

---

5) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

3600, 1800, 900, ?, 225

1. 340 2. 650 3. 450 4. 550

स्पष्टी. 3600, 1800, 900, ?, 225

3600 1800 900 450 225

÷2 ÷2 ÷2 ÷2

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

---

6) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

196, 197, 195, 198, 194, ?, ?

1. 198, 192 2. 199, 192

3. 199, 193 4. 195, 196

स्पष्टी. 196 197 195 198 194 199 193

+1 –2 +3 –4 +5 –6

प्रश्नचिन्हाच्या जागी 199 व 193 येईल.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

---

7) खालील पर्यायांमधून दिलेल्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या (?) जागी येईल अशी संख्या निवडा.

33, 100, 301, 904, 2713, ?

1. 8140 2. 8141 3. 8138 4. 8139

स्पष्टी. 33, 100, 301, 904, 2713, ?

(33 × 3) + 1 = 100

(100 × 3) + 1 = 301

(301 × 3) + 1 = 904

(904 × 3) + 1 = 2713

(2713 × 3) + 1 = 8140

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

---

8) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

30, 49, 66, 85, 102, ?

1. 120 2. 118 3. 119 4. 121

स्पष्टी. 30, 49, 66, 85, 102, ?

30 + 19 = 49

49 + 17 = 66

66 + 19 = 85

85 + 17 = 102

102 + 19 = 121

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

---

9) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

15, 20, 27, 37, 52, ?

1. 72 2. 78 3. 74 4. 76

स्पष्टी. 15, 20, 27, 37, 52, ?

15 + 5 = 20

20 + 7 = 27

27 + 10 = 37

37 + 15 = 52

52 + 22 = 74

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

---

10) दिलेल्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या (?) जागी येईल अशी संख्या दिलेल्या पर्यायांतून निवडा.

2, 7, 23, 72, 220, ?

1. 600 2. 665 3. 500 4. 472

स्पष्टी. 2, 7, 23, 72, 220, ?

2 × 3 + 1 = 7

7 × 3 + 2 = 23

23 × 3 + 3 = 72

72 × 3 + 4 = 220

$220 \times 3 + 5 = 665$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

11) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

500, 479, 460, 443, 428, ?

1. 415 2. 411 3. 417 4. 413

स्पष्टी. 500, 479, 460, 443, 428, ?

$500 - 21 = 479$

$479 - 19 = 460$

$460 - 17 = 443$

$443 - 15 = 428$

$428 - 13 = 415$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

12) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

128, 132, 146, 176, 228, ?

1. 308 2. 312 3. 296 4. 300

स्पष्टी. 128 132 146 176 228 308

4 14 30 52 80

10 16 22 28

6 6 6

वरील अंकमालिकेमध्ये फरकातील फरक काढलेला आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

13) खालील प्रश्नात दिलेल्या मालिकेतील गहाळ संख्या निवडा.

900, 450, 90, 45, 9, ?

1. 2.5 2. 3 3. 6 4. 4.5

स्पष्टी. 900 450 90 45 9 ? [4.5]

÷2 ÷5 ÷2 ÷5 ÷2

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

14) खालील प्रश्नात दिलेल्या मालिकेतील गाळलेला क्रमांक शोधा.

150, 280, 542, 1068, 2122, ?

1. 4233 2. 4232 3. 4244 4. 4224

स्पष्टी. 150, 280, 542, 1068, 2122 ?

$150 \times 2 - 20 = 280$

$280 \times 2 - 18 = 542$

$542 \times 2 - 16 = 1068$

$1068 \times 2 - 14 = 2122$

$2122 \times 2 - 12 = 4232$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

15) दिलेल्या पर्यायांपैकी एक संख्या निवडा, जी खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्ह (?) बदलू शकेल.

101, 106, 116, 131, 151, ?

1. 176 2. 166 3. 156 4. 146

स्पष्टी. 101 106 116 131 151 ? [176]

5 10 15 20 25

$151 + 25 = 176$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

16) खालील प्रश्नात, दिलेल्या मालिकेतील गहाळ संख्या शोधा.

17, 18, 21, 26, 33, ?

1. 44 2. 40 3. 42 4. 41

स्पष्टी. 17 18 21 26 33 ? [42]

+1 +3 +5 +7 +9

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

17) खालील प्रश्नात, दिलेल्या मालिकेतील गहाळ संख्या शोधा.

82, 83, 79, 88, 72, 97, ?

1. 133 2. 61 3. 64 4. 121

स्पष्टी. 82 83 79 88 72 97 ? [61]

$+1^2$ -2^2 $+3^2$ -4^2 $+5^2$ -6^2

वरील अंकमालिकेमध्ये वर्ग एकदा Add करून एकदा वजा केलेले आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

18) खालील प्रश्नात, दिलेल्या मालिकेतील गहाळ संख्या शोधा.

49, 62, 77, 94, 113, ?

1. 141 2. 128 3.136 4. 134

स्पष्टी. 49 62 77 94 113 ? [134]

+13 +15 +17 +19 +21

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

Toppers Notes Unleash the topper in you

19) एक चुकीचे पद असलेली एक मालिका दिली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून चुकीचे पद निवडा.

31, 34, 38, 42, 49

1\. 49 2. 38 3. 34 4. 42

स्पष्टी.

31 → 34 → 38 → 42 (43) → 49

+3 +4 +5 +6

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

---

20) खालील संख्यांच्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या '?' जागी काय आले पाहिजे?

−29, −33, −42, ?, −83, −119, −168

1) –58 2) –55 3) –47 4) –49

स्पष्टी. $-29 - 4 = -33$

$-33 - 9 = -42$

$-42 - 16 = -58$

$-58 - 25 = -83$

$-83 - 36 = -119$

$-119 - 49 = -168$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

Toppersnotes
Unleash the topper in you

2 CHAPTER अक्षरमालिका (Letter Series)

महत्त्वाच्या हिंट्स आणि ट्रिक्स

अक्षरमालिका

* वर्णाक्षराच्या रचनेवर आधारित सर्वच स्पर्धा परीक्षांमध्ये प्रश्न विचारले जातात. हे प्रश्न सहसा इंग्रजी अक्षरमालेच्या विशिष्ट मांडणीवर असतात. यामध्ये काही प्रश्न एकेरी अक्षरावर किंवा अक्षरगटावर किंवा अक्षर संख्येवर आधारित असतात. त्यामुळे इंग्रजी वर्णमालेच्या प्रत्येक वर्णअक्षराचे अनुक्रमांक व त्यामधील संबंध अभ्यासावा लागतो.
* इंग्रजी वर्णमालेतील सर्व वर्णांचे A पासून Z पर्यंत अनुक्रमे 1 ते 26 असे क्रमांक लक्षात घेतल्यास यावरील प्रश्नाचे उत्तर कमी वेळेत मिळते.
* प्रश्नामध्ये खालील शक्यता असतात -
  1) वर्णामधील / अक्षरामधील फरक
  2) स्वर / व्यंजनाचा वापर
  3) एकाआड एक अक्षराची मालिका
  4) अक्षराच्या अनुक्रमांकाचा वापर
  5) विरुद्ध अक्षरे
* **अक्षराची क्रमवार मांडणी :**

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Z	Y	X	W	V	U	T	S	R	Q	P	O	N
26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14

26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
Z	Y	X	W	V	U	T	S	R	Q	P	O	N
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

सोडविलेली उदाहरणे

1) B, F, J, P, ?

1) T 2) U 3) V 4) W

स्पष्टी. वर्णमालिकेतील सर्व पदे ही इंग्रजी वर्णमालेतील स्वरानंतर येणारे लगतचे पुढील वर्ण आहेत. जसे -

A नंतर B, E नंतर F, I नंतर J, O नंतर P

म्हणून U नंतर V.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

2) AC, BF, CI, EB, ?

1) GD 2) GC

3) GH 4) FE

स्पष्टी. इंग्रजी वर्णमालेनुसार A पासून Z पर्यंत 1 ते 26 क्रमांक दिल्यास

1 3 2 6 3 9 5 2 6 5

A C B F C I E B F E

13 चा पाढा तयार होतो.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

3) DEF, HIJ, MNO, ?

1) STU 2) RST

3) RTV 4) SRQ

स्पष्टी.

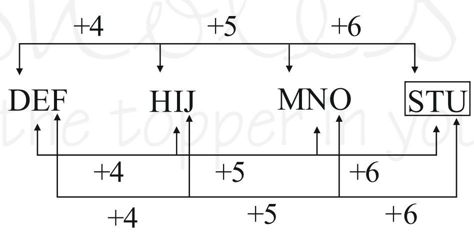

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

4) JKLJ, KLMK, LMNL, MNOM, ...

1) NOPN 2) MOPN

3) NPON 4) MONM

स्पष्टी. JKLJ KLMK LMNL MNOM NOPN

मालिकेतील पदामधील पहिला, दुसरा, तिसरा व चौथा वर्ण प्रत्येकी एका क्रमाने पुढील आला आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

ToppersNotes Unleash the topper in you

5) A CD GHI ? UVWXY

1) MNOP 2) NMOP

3) KLMN 4) MOPQ

स्पष्टी. A CD GHI MNOP UVWXY

B EF JKL QRST

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

लयबद्ध मालिका

* लयबद्ध मालिकेमध्ये काही वर्ण, अंक, चिन्ह यांचा गट त्याच क्रमाने पुन्हा पुन्हा येतात किंवा त्यांच्यामध्ये एखाद्या विशिष्ट प्रकारचा संबंध असतो. हा संबंध ओळखून रिकाम्या जागी ज्या क्रमाने पदे येतात त्याचा गट पर्यायामधून शोधायचा असतो.
* साधारण दिलेल्या क्रमात 12 पदे असल्यास त्या पदाचे प्रत्येकी 2, 3, 4 पदाचे गट पडतात. एकूण पदसंख्या 16 असल्यास प्रत्यकी 4 गट पाडावेत. 18 असल्यास 3 पदांचे सहा गट किंवा 6 पदांचे 3 गट तयार करावेत.

सोडविलेली उदाहरणे

1) cdd_cd_c_ddc

1) ddc 2) dcd

3) dcc 4) cdc

स्पष्टी. या मालिकेत 12 अक्षर आहेत. त्यामुळे 4 अक्षरांचे 3 गट बनवू. शक्यतो यात 4 अक्षरांचा गट पुन्हा पुन्हा लिहिल्याने

cddc / cddc / cddc

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

---

2) bd_bdf_dfb_f

1) abb 2) fab

3) fbd 4) dfb

स्पष्टी. bdf / bdf / bdf / bdf

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

---

3) ab _ _ baa _ _ ab _

1) aaaaa 2) aabaa

3) aabab 4) baabb

स्पष्टी. 3 अक्षरांचा गट करून

a b a / a b a / a b a / a b a

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

---

4) aaaa, aa?b, aab?, abb?

1) b,a, b 2) a, b, a

3) a, b, b 4) b, b, a

स्पष्टी. aaaa, aaab, aabb, abbb

अपेक्षित पद → abb

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

इंग्रजी वर्णमालेनुसार क्रम लावणे

* या घटकाअंतर्गत दिलेल्या प्रश्नामध्ये इंग्रजी वर्णमालेच्या क्रमानुसार शब्दाची उतरत्या / चढत्या क्रमाने मांडणी करावी लागते. हेच या प्रश्नांची उत्तरे असतात.
* पहिले अक्षर सर्व शब्दामध्ये सारखे असल्यास दुसऱ्या अक्षरावरून शब्दाचा क्रम ठरवावा. दुसरेही अक्षर हे सारखेच असेल तर तिसऱ्या अक्षरावरून क्रम ठरवावा. असेच पुढे चालू ठेवावे.
* इंग्रजी वर्णमालेचा क्रम खाली दिलेला आहे.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

सोडविलेली उदाहरणे

1) खालील शब्दाचा इंग्रजी वर्णमालेनुसार योग्य क्रम लावा.

A) Bound B) Bonus

C) Bunch D) Board

1) A - D - B - C 2) B - D - C - A

3) D - B - A - C 4) D - C - B - A

स्पष्टी. इंग्रजी वर्णमालेनुसार क्रम

Board → Bonus → Bound → Bunch

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

---

2) खाली दिलेले शब्द इंग्रजी शब्दकोशाच्या क्रमानुसार लावा व योग्य पर्याय निवडा.

A) Aqueous B) Aquarium

C) Aquiline D) Aquatic

1) D - C - B - A 2) A - B - C - D

3) B - D - A - C 4) C - A - D - B

स्पष्टी. इंग्रजी वर्णमालेनुसार क्रम

Aquarium → Aquatic → Aqueous → Aquiline

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

Toppersnotes
Unleash the topper in you

मागील परीक्षेतील प्रश्न

अक्षरमालिका

1) खालील पर्यायांमधून दिलेल्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या (?) जागी येईल असे पद निवडा.

BC, FG, KL, ?, XY

1. PQ 2. RS
3. QR 4. ST

+4 +5 +6 +7

स्पष्टी. BC FG KL QR XY

+1 +1 +1 +1 +1

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

2) दिलेल्या मालिकेतील प्रश्नचिन्हाची (?) जागा घेऊ शकणारा पर्याय निवडा.

XVTR2, NLJH4, DBZX8, TRPN16, ?

1. MKJI24 2. IGEC24
3. JHFD32 4. LJIH32

–10 –10 –10 –10

स्पष्टी. XVTR2 NLJH4 DBZX8 TRPN16 JHFD32

–2 –2 –2   –2 –2 –2   –2 –2 –2   –2 –2 –2   –2 –2 –2

अंकाच्या बाबतीत 2 च्या पटीत वाढ आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

3) दिलेल्या मालिकेतील प्रश्नचिन्हाची (?) जागा घेऊ शकणारा पर्याय निवडा.

SGI, ?, AOZ, HSW, QWU, BAT

1. VKC 2. VKD
3. WJC 4. WKE

+3 +5 +7 +9 +11

स्पष्टी. S G I   V K D   A O Z   H S W   Q W U   B A T

+4 +4 +4 +4 +4

–5 –4 –3 –2 –1

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

4) एक पद गहाळ असलेली मालिका दिलेली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

EKJ, ELK, EML, ENM, ?

1. EPN 2. EOO
3. EON 4. FON

स्पष्टी. E K J   E L K   E M L   E N M   E O N

+1 +1 +1 +1

+1 +1 +1 +1

पहिले अक्षर सारखेच आहे. बाकीचे +1 झाले आहेत.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

5) एक पद गहाळ असलेली मालिका दिलेली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

NSDB, LOJJ, JKPR, HGVZ, ?

1. FCAH 2. ECBH
3. FCBG 4. FCBH

+6 +6 +6 +6

–2 –2 –2 –2

स्पष्टी. NSDB LOJJ JKPR HGVZ FCBH

–4 –4 –4 –4

+8 +8 +8 +8

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

6) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका दिली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून मालिका पूर्ण करेल, असे अचूक पद निवडा.

PR, MO, JL, GI, ?

1. DE 2. EF
3. DF 4. FG

–3 –3 –3 –3

स्पष्टी. PR MO JL GI DF

+2 +2 +2 +2 +2

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

7) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका दिली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून मालिका पूर्ण करेल, असे अचूक पद निवडा.

TVEH, RTIL, PRLP, NPOT, ?

1. MNRX 2. LNRY
3. LNRX 4. LNTX

Toppersnotes Unleash the topper in you

स्पष्टी.

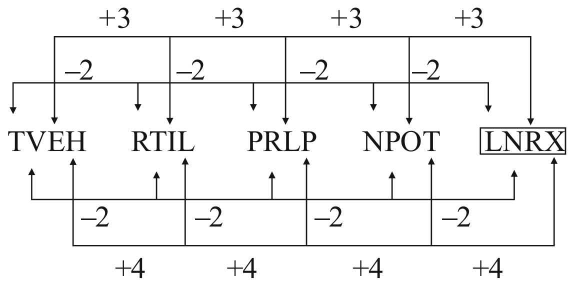

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

8) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका दिली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून मालिका पूर्ण करेल, असे अचूक पद निवडा.

JLR, FJN, BHJ, XFF, ?

1. TDB 2. RDB
3. TDA 4. SDB

स्पष्टी.

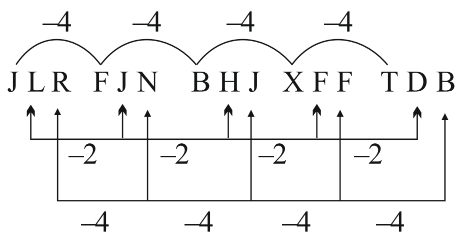

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

9) खालील मालिकेतील प्रश्नचिन्हाची (?) जागा घेईल असा अक्षरसमूह निवडा.

QUESTION, OSCQVKQP, MQAOXMSR, KOYMZOUT, ?

1) IMWKLAGF 2) INXJBQVW
3) JMXKLAGF 4) IMWKBQWV

स्पष्टी. QUESTION, OSCQVKQP, MQAOXMSR, KOYMZOUT, ?

एका शब्दातील एका वर्णाचा पुढच्या शब्दातील त्याच क्रमांकाच्या वर्णाशी पुढीलप्रमाणे संबंध आहे.

वर्ण

1) Q $\xrightarrow{-2}$ O $\xrightarrow{-2}$ M $\xrightarrow{-2}$ K $\xrightarrow{-2}$ I
(17) (15) (13) (11) (9)

2) U $\xrightarrow{-2}$ S $\xrightarrow{-2}$ Q $\xrightarrow{-2}$ O $\xrightarrow{-2}$ M

3) E $\xrightarrow{-2}$ C $\xrightarrow{-2}$ A $\xrightarrow{-2}$ Y $\xrightarrow{-2}$ W

4) S $\xrightarrow{-2}$ Q $\xrightarrow{-2}$ O $\xrightarrow{-2}$ M $\xrightarrow{-2}$ K

5) T $\xrightarrow{+2}$ V $\xrightarrow{+2}$ X $\xrightarrow{+2}$ Z $\xrightarrow{+2}$ B

6) I $\xrightarrow{+2}$ K $\xrightarrow{+2}$ M $\xrightarrow{+2}$ O $\xrightarrow{+2}$ Q

7) O $\xrightarrow{+2}$ Q $\xrightarrow{+2}$ S $\xrightarrow{+2}$ U $\xrightarrow{+2}$ W

8) N $\xrightarrow{+2}$ P $\xrightarrow{+2}$ R $\xrightarrow{+2}$ T $\xrightarrow{+2}$ V

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

10) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

SMTW, UPOP, WSJI, YVEB, ?

1. AYZU 2. AYZV 3. AZZU 4. BYZU

स्पष्टी.

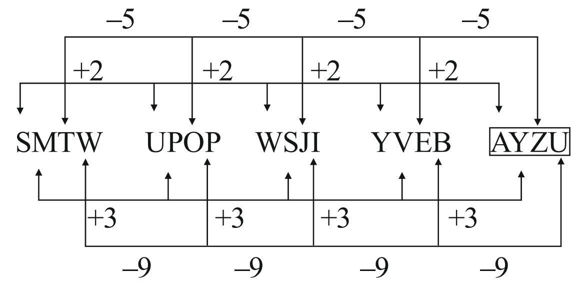

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

11) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

UBPM, LIKP, CPFS, TWAV, ?

1. KEVY 2. KDVY 3. KDVX 4. KDUY

स्पष्टी.

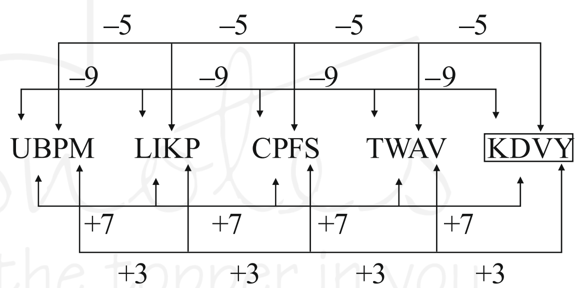

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

12) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. दिलेल्या पर्यायातून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

JPK, NJO, RDS, VXW, ?

1. ZRA 2. YRA 3. ZSA 4. ZRB

स्पष्टी.

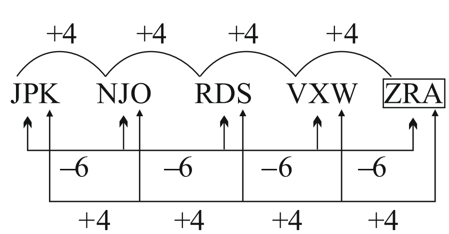

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

13) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. दिलेल्या पर्यायातून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

toppersnotes unleash the topper in you

LN, QS, VX, AC, ?

1. FI 2. FH 3. GI 4. EH

स्पष्टी. 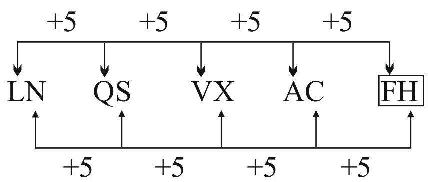

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

14) दिलेल्या मालिकेतील प्रश्नचिन्हाची (?) जागा घेऊ शकणारा पर्याय निवडा.

LIGHTBOARD, ?, MJGHTBOAQC, MJHHTBOZQC, ?, MJHIUANZQC

1. MIGHTAOARC, MJHHTBNZQC
2. MIGHUBOARC, MJHITBMZQC
3. MIGHTBOARC, MJHITBNZQC
4. MIGHTBOARC, MJHITBMZQC

स्पष्टी.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

15) खालील पर्यायांमधून दिलेल्या मालिकेत प्रश्नचिन्हाच्या (?) जागी येईल असा पर्याय निवडा.

FOOTWORK, KOOTWORF, KROTWOOF, ?

1. FROTWOOK 2. KOTOWORF
3. KROTOWOF 4. KROTWOOF

स्पष्टी. 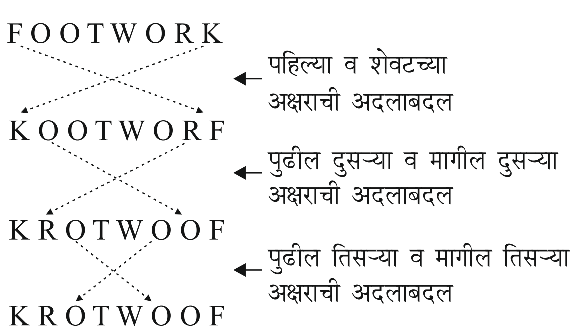

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

16) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. मालिका पूर्ण करेल असा योग्य पर्याय दिलेल्या पर्यायांतून निवडा.

PR, TV, XZ, BD, ?

1. E H 2. F I 3. F H 4. G J

स्पष्टी. 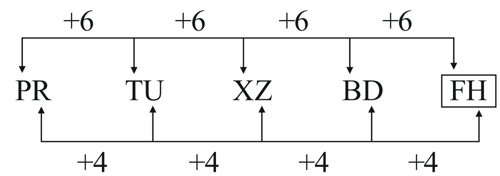

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

17) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. मालिका पूर्ण करेल असा योग्य पर्याय दिलेल्या पर्यायांतून निवडा.

NSIG, KONM, HKSS, EGXY, ?

1. BCDE 2. CCCE 3. BCCE 4. BCCF

स्पष्टी. 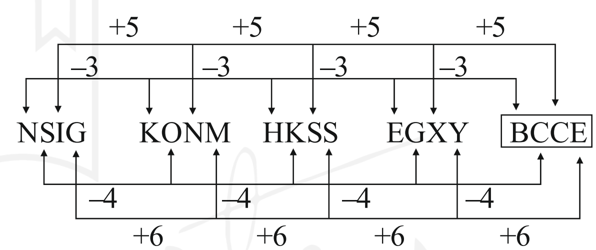

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

18) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. मालिका पूर्ण करेल असा योग्य पर्याय दिलेल्या पर्यायांतून निवडा.

MLI, OON, QRS, SUX. ?

1. UXC 2. VXC 3. WXD 4. UXD

स्पष्टी. 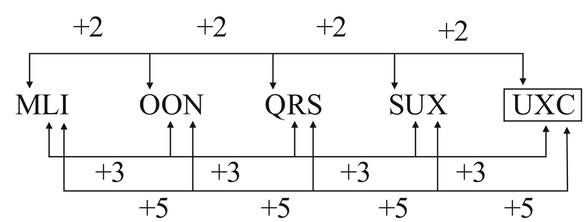

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

19) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

RTMK, UWQF, XZUA, ACYV, ?

1. DFCQ 2. EFCQ 3. DFCR 4. DFOQ

स्पष्टी.

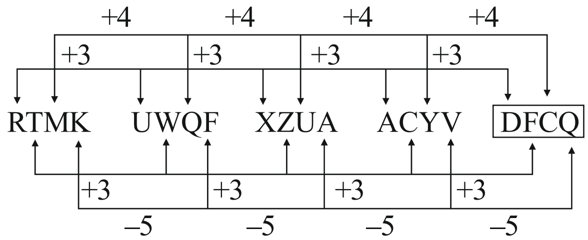

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

---

20) एक पद गहाळ असलेली एक मालिका देण्यात आली आहे. दिलेल्या पर्यायांतून अचूक पर्याय निवडा आणि मालिका पूर्ण करा.

TV, SU, RT, QS, ?

1. SR 2. PR 3. PS 4. PT

स्पष्टी.

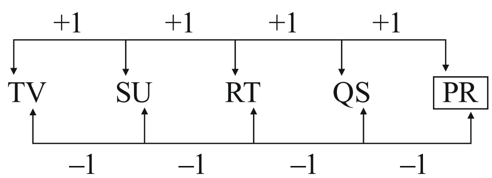

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

Toppersnotes
Unleash the topper in you

3 CHAPTER अंक-अक्षर मालिका (Number-Letter Series)

महत्त्वाच्या हिंट्स आणि ट्रिक्स

सहसंबंध

* सहसंबंध म्हणजे समान संबंध. या प्रकारात एकूण चार संख्या, अक्षर, शब्द दिलेले असतात. त्यातील तीन घटक प्रश्नात दिलेले असतात व त्यावरून चौथा घटक शोधायचा असतो. या प्रश्नामध्ये सुरुवातीला दोन संख्या/अक्षर/शब्द दिलेल्या असतात. त्यामध्ये संबंध दर्शविण्यासाठी (:) हे चिन्ह असते. हा एक गट असतो. दोन गटांच्या मध्ये (::) असे चिन्ह असते. दुसऱ्या गटातील एक संख्या तिसऱ्या अथवा चौथ्या स्थानी दिलेली असते. पहिल्या दोन संख्यामध्ये शब्द, अक्षरामध्ये ज्या प्रकारचा संबंध असतो तो लक्षात घेऊन तसाच संबंध दुसऱ्या गटातील दिलेल्या गटाच्या बाबतीत असतो. हाच संबंध आपल्याला शोधावयाचा असतो. याचे एकूण तीन प्रकार पडतात -

1) संख्या 2) वर्ण 3) संख्या-वर्ण

प्रकार 1 : संख्या

* संख्यांमधील सहसंबंध हे विविध फरकांवर आधारित असतात. जसे की, अंकांची बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार व संख्यांचा वर्ग, घनसंख्या, इ.
* पहिल्या दोन पदांमध्ये जो सहसंबंध असतो तोच सहसंबंध तिसऱ्या व चौथ्या पदामध्ये असतो.

सोडविलेली उदाहरणे

1) 4 : 48 :: 5 : ?

1) 35 2) 75 3) 100 4) 105

स्पष्टी. $4^3 - 4^2 = 64 - 16 = 48$ :: $5^3 - 5^2 = 125 - 25 = 100$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

2) 12 : 65 :: 13 : ?

1) 70 2) 72 3) 73 4) 74

स्पष्टी. $12 \times 5 + 5 = 65$ :: $13 \times 5 + 5 = 70$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

3) 7 : 43 :: 9 : ?

1) 81 2) 73 3) 72 4) 71

स्पष्टी. $7^2 - 6$ (मागील संख्या) $= 43$ :: $9^2 - 8$ (मागील संख्या) $= 73$

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

4) 26 : 34 :: 50 : ?

1) 61 2) 68 3) 62 4) 71

स्पष्टी. $5^2 + 1 : 6^2 - 2$ :: $7^2 + 1 : 8^2 - 2$ म्हणजेच 62

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

प्रकार 2 : वर्ण

* वर्णाच्या क्रमांकाची बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार तसेच वर्णामधील एक दोन तीन -------- अशा काही संख्या गाळलेल्या असतात. अशा गुणधर्मांचा हे प्रश्न सोडविताना विचार करावा.

सोडविलेली उदाहरणे

1) BYE : DAG :: GDJ : ?

1) ILF 2) EBH 3) IFL 4) EHB

स्पष्टी. B Y E → (+2 +2 +2) → D A G त्याचप्रमाणे G D J → (+2 +2 +2) → I F L

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

2) SGH : TIJ :: UKL : ?

1) OUR 2) VMN 3) ROP 4) HIM

स्पष्टी. S G H → (+1 +2 +2) → T I J त्याचप्रमाणे U K L → (+1 +2 +2) → V M N

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

3) ABCE : BCEG :: ? : EGKM

1) CEGI 2) CEGK 3) DEGK 4) BCEZ

स्पष्टी. A [B C E] → [B C E] : E $\xrightarrow{+2}$ G

त्याचप्रमाणे

C [E G K] → [E G K] : K $\xrightarrow{+2}$ M = CEGK

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

प्रकार 3 : संख्या-वर्ण

* या प्रकारात संख्या व वर्ण दोघांचाही समावेश होतो. काही ठिकाणी वर्ण व अंकाचा सहसंबंध असतो; परंतु मुख्यत: अंका-अंका व वर्णा-वर्णांचाच सहसंबंध असतो. याचे संबंध देखील गुणाकार, भागाकार, वजाबाकी, बेरीज, वर्ग, वर्गमूळ, घन, घनमूळ इत्यादी सहसंबंध शोधून उत्तरे शोधता येतात.

सोडविलेली उदाहरणे

1) ABCDE : EXGZI :: 58194 : ?

1) 94558 2) 69205 3) 94553 4) 94560

स्पष्टी.

A B C D E
↓+4 ↓–4 ↓+4 ↓–4 ↓+4
E X G Z I

त्याचप्रमाणे

5 8 1 9 4
↓+4 ↓–4 ↓+4 ↓–4 ↓+4
9 4 5 5 8

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

2) प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल?

E : 15, H : 18, I : 19, j : 20, K : ?

1) 18 2) 19 3) 20 4) 21

स्पष्टी. E + 10 = 15 H + 10 = 18 I + 10 = 19

↓ ↓ ↓

5 8 9

J + 10 = 20 त्याचप्रमाणे K + 10 = 21

↓ ↓

10 11

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

विसंगत घटक

* यामध्ये एक घटक वगळता इतर घटकांमध्ये सारखे गुणधर्म असतात. ज्या घटकामध्ये हा सामाईक गुणधर्म आढळत नाही त्याला विसंगत घटक म्हणतात. त्यामध्ये वर्ण, संख्या किंवा शब्द देखील असू शकतात.

* विसंगत घटक याचे मुख्यत: दोन प्रकार पडतात -

1) संख्या 2) वर्ण

प्रकार 1 : संख्या

* संख्येमधील विसंगत घटक ओळखण्यासाठी पुढील बाबींचा विचार केला जातो. जसे की,

1) संख्येतील सर्व अंकांची बेरीज किंवा गुणाकार सारखा असणे.

2) संख्येतील अंकांची विशिष्ट रचना.

3) वर्ग संख्या, घन संख्या यातून किंवा 2 अंक कमी व जास्त असणे.

* संख्येतील विसंगत घटकाचे सामान्यत: दोन प्रकार असतात.

1) गटात न बसणारी संख्या शोधणे.

2) मालिकेतील चुकीची संख्या शोधणे.

सोडविलेली उदाहरणे

1) खालील मालिकेतील चुकीची संख्या कोणती?

87, 47, 27, 17, 7

1) 47 2) 27 3) 17 4) 7

स्पष्टी. मालिकेतील संख्या उतरत्या क्रमाने असून त्यांच्यातील फरक अर्धा होत आहे.

87 47 27 17 [12]

40 20 10 5

7 ऐवजी 12 पाहिजे होते.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

2) खालील प्रश्नात गटात न बसणारी संख्या शोधा.

63550, 90047, 81344, 72551

1) 63550 2) 90047 3) 81443 4) 72551

स्पष्टी.

6 + 3 + 5 + 5 + 0 = 19

9 + 0 + 0 + 4 + 7 = 20

8 + 1 + 3 + 4 + 4 = 20

7 + 2 + 5 + 5 + 1 = 20

पर्याय क्र. 1 सोडता सर्वांची बेरीज 20 येते. म्हणून गटात न बसणारी संख्या 63550 आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

3) विसंगत घटक ओळखा.

MAT, ONE, ANT, END, AND

1) MAT 2) ONE 3) ANT 4) END

स्पष्टी. MAT हा शब्द वगळता इतर सर्व शब्दांची सुरुवात स्वराने झालेली आहे. त्यामुळे विसंगत घटक MAT आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

प्रकार 2 : वर्ण

* या घटकामध्ये इंग्रजी वर्णमालेनुसार एक विसंगत घटक दिला जातो व बाकीचे सामाईक गुणधर्माचे घटक असतात. उत्तरामध्ये तो विसंगत घटक शोधायचा असतो तो मुख्यत: वर्णक्रमांकाच्या बेरीज, वजाबाकी, गुणाकार, भागाकार, वर्ग, वर्गमूळ, घन याच्याशी संबंधित असतो किंवा वर्णामधील गाळलेल्या जागा वर्णाच्या अदलाबदलाशी संबंधित असतो.

Toppersnotes Unleash the topper in you

सोडविलेली उदाहरणे

1) विसंगत वर्णगट ओळखा.

AC, HJ, PQ, GI, DF

1) AC 2) PQ 3) GI 4) DF

स्पष्टी. A [B] C H [I] J P Q G [H] I D [E] F

PQ सोडता सर्व वर्णांमध्ये एक वर्ग वगळलेला आहे. त्यामुळे विसंगत घटक PQ आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

मागील परीक्षेतील प्रश्न

सहसंबंध/विसंगत घटक

1) पर्याय निवडा ज्यामध्ये अक्षरे समान नातेसंबंध सामायिक करतात ज्या अक्षरांच्या जोडीने सामायिक केली आहेत.

THROUGH : UJUSZMO : : COSTUME : ?

1. DQYXZSL 2. DQVXZSL
3. DQVXZSK 4. DQWXZSL

स्पष्टी. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
A B C D E F G H I J K L M
Z Y X W V U T S R Q P O N
26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14

T H R O U G H
↓+1 ↓+2 ↓+3 ↓+4 ↓+5 ↓+6 ↓+7
U J U S Z M O

यानुसारच
C O S T U M E
↓+1 ↓+2 ↓+3 ↓+4 ↓+5 ↓+6 ↓+7
D Q V X Z S L

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

2) खालील प्रश्नात पहिल्या शब्दाचा जसा दुसऱ्या शब्दाशी संबंध आहे तसाच तिसऱ्या शब्दाशी संबंधित पर्याय निवडा.

प्रिंटर : हार्डवेअर : : ? : सॉफ्टवेअर

1. डेस्कटॉप 2. अँड्रॉइड 3. मोबाइल 4. माऊस

स्पष्टी. प्रिंटर हा हार्डवेअरचा पार्ट आहे. अँड्रॉइड हा सॉफ्टवेअरचा पार्ट आहे. त्यामुळे अँड्रॉइड असेल.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

3) खालील दिलेल्या प्रश्नात शब्दाचा जसा दुसऱ्या शब्दाशी संबंध आहे, तसाच तिसऱ्या शब्दाचा संबंध असलेला पर्याय निवडा.

कबड्डी : सात : : पोलो : ?

1. चार 2. एक 3. अकरा 4. पाच

स्पष्टी. कबड्डीमध्ये एकूण खेळाडू 7 असतात, तर पोलोमध्ये एकूण खेळाडू 4 असतात.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

4) खालील प्रश्नामध्ये, दिलेल्या पर्यायांमधून संबंधित अक्षरे निवडा.

KDMS : PAJH :: ETOP : ?

1) QVLK 2) PKVL 3) VQLK 4) VOLK

स्पष्टी. A B C D E F G H I J K L M
Z Y X W V U T S R Q P O N

K —समोर→ P   E —समोर→ V
D —(–3)→ A   T —(–3)→ Q
M —(–3)→ J यावरून O —(–3)→ L
S —समोर→ H   P —समोर→ K

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

5) ज्या पद्धतीने खालील संचातील संख्या संबंधित आहेत, त्याच पद्धतीने संबंधित असलेल्या संख्यांचा संच निवडा.

(14, 22, 26)

1) (24, 36, 48) 2) (27, 31, 45)
3) (16, 14, 24) 4) (38, 62, 74)

स्पष्टी. 14 →(+8)→ 22 →(+4)→ 26 यानुसार पटीत येणारी संख्या 38 →(+24)→ 62 →(+12)→ 74

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

6) ज्याप्रमाणे दुसरी संख्या ही पहिल्या संख्येशी संबंधित आहे आणि चौथी संख्या तिसऱ्या संख्येशी संबंधित आहे, त्याचप्रमाणे पाचव्या संख्येशी संबंधित असणारा पर्याय निवडा.

934 : 48 :: 736 : 60 :: 459 : ?

1) 180 2) 65 3) 25 4) 81

स्पष्टी. 9 3 4 (+ ×)   7 3 6 (+ ×)   याप्रमाणेच   4 5 9 (+ ×)

9 + 3 = 12 × 4 = 48
7 + 3 = 10 × 6 = 60
4 + 5 = 9 × 9 = [81]

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

Toppersnotes Unleash the topper in you

7) खालील दिलेल्या प्रश्नात पहिल्या अक्षरांच्या समूहाचा जसा दुसऱ्या अक्षरांच्या समूहाशी संबंध आहे, तसाच तिसऱ्या अक्षरसमूहाच्या संबंधित असलेला चौथा अक्षरसमूह शोधा.

PHKV : REOQ :: MJRN : ?

1) QGVJ 2) OGVI

3) PHVJ 4) MHWJ

स्पष्टी.
P H K V → (+2, –3, +4, –5) → R E O Q
यांप्रमाणेच
M J R N → (+2, –3, +4, –5) → O G V I

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

8) ज्याप्रमाणे दुसरी संख्या ही पहिल्या संख्येशी संबंधित आहे. त्याप्रमाणे तिसऱ्या संख्येशी संबंधित असणारा पर्याय निवडा.

283 : 26 : : 124 : ?

1) 22 2) 14

3) 15 4) 18

स्पष्टी. 283 = 2 + 8 + 3 ⇒ 13 ⇒ 13 × 2 = 26

124 = 1 + 2 + 4 ⇒ 7 ⇒ 7 × 2 = 14

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

9) ज्याप्रमाणे खालील संचातील संख्या संबंधित आहेत, त्याप्रमाणे संख्या संबंधित नसलेला संच निवडा.

(261, 54, 153)

1) (64, 11, 46) 2) (94, 13, 68)

3) (73, 6, 61) 4) (125, 24, 77)

स्पष्टी. 261 – 153 = 108 ⇒ 54 × 2

अशा प्रकारे पर्यायावरून उत्तर शोधू.

1) 64 – 46 = 18 ⇒ 9 × 2 → विसंगत आहे.

2) 94 – 68 = 26 ⇒ 13 × 2

3) 73 – 61 = 12 ⇒ 6 × 2

4) 125 – 77 = 48 ⇒ 24 × 2

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

10) पहिले पद ज्या पद्धतीने दुसऱ्या पदाशी संबंधित आहे. त्याच पद्धतीने चौथ्या पदाशी संबंधित असलेला पर्याय निवडा.

SGFPITZWER : RGWPTIZFES :: ? BNQALUCHEJ

1) JEHCULAQNB 2) JNHCULAQEB

3) JNHALUCQEB 4) JNHAULCQEB

स्पष्टी. S G F P I T Z W E R = RGWPTIZFES

हे एकमेकांबरोबर बदलले.

यांप्रमाणेच

B N Q A L U C H E J = JNHAULCQEB

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

11) ज्याप्रमाणे खालील संचातील संख्या संबंधित आहेत, त्याचप्रमाणे संख्या संबंधित असणारा संच निवडा.

(19, 27, 23)

1. (29, 46, 37) 2. (45, 25, 18)

3. (57, 31, 44) 4. (32, 22, 28)

स्पष्टी. 19 (+8) 27 (–4) 23 यानुसार पटीत येणारी संख्या 57 (–26) 31 (+13) 44

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3 (57, 31, 44)

12) ज्याप्रमाणे दुसरा अक्षरसमूह पहिल्या अक्षरसमूहाशी संबंधित आहे, त्याचप्रमाणे तिसरा अक्षरसमूह संबंधित असणारा पर्याय शोधा.

HOWL : IMPX : : DIVERT : ?

1) EFJSUW 2) EJWFSU

3) USFWJE 4) FESJWU

स्पष्टी.
H O W L → (+1) → I M P X
यांप्रमाणेच
D I V E R T → (+1) → E F J S U W

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1 EFJSUW

13) खालील दिलेल्या मालिकेत एक पद चुकीचे आहे, कोणते ते शोधा.

12, 60, 600, 900, 180000, 4500000

1) 180000 2) 900

3) 12 4) 600

स्पष्टी. 12 × 5 = 60

60 × 10 = 600

600 × 15 = 9000

9000 × 20 = 18000

18000 × 25 = 4500000

म्हणजेच 900 च्या जागी 9000 असायला पाहिजे होते.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

14) खालील दिलेल्या पहिल्या जोडीसारखा संबंध असणारी दुसरी जोडी शोधा.

Earth : Planet : : ? : ?

1) Moon : Star	2) Sun : Planet

3) Jupiter : Satellite	4) Milkyway : Galaxy

स्पष्टी. Earth हा planet चा part आहे.

तसेच Milky way हा Galaxy चा part आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

15) दिलेल्या प्रश्नात पहिल्या व दुसऱ्या शब्दासारखा सहसंबंध असणारा, तिसऱ्या जोडीशी सहसंबंध असणारा शब्द शोधा.

Dal Lake : Srinagar : : Mansarovar Lake : ?

1) Kasal	2) Gangtok

3) Tibet	4) Kathmandu

स्पष्टी. दाल सरोवर हे श्रीनगरमध्ये आहे, तर मानसरोवर हे तिबेटमध्ये आहे.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

16) ज्या प्रकारे दुसरा शब्द पहिल्या शब्दाशी संबंधित आहे, त्याच प्रकारे तिसऱ्या शब्दाशी संबंधित असणारा पर्याय निवडा.

(सर्व शब्द अर्थपूर्ण इंग्रजी शब्द मानले पाहिजेत आणि ते शब्दातील अक्षरे/व्यंजने/स्वर यांच्या संख्येच्या आधारे एकमेकांशी संबंधित नसावेत.)

EXERCISE : GYMNASIUM :: BADMINTON : ?

1) GROUND	2) GAME

3) COURT	4) FIELD

स्पष्टी. Exercise हे Gymnasium मध्ये केली जाते. तसेच Badminton हे Court वर खेळले जाते.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 3

17) ज्या प्रकारे दुसरा शब्द पहिल्या शब्दाशी संबंधित आहे. त्याच प्रकारे तिसऱ्या शब्दाशी संबंधित असणारा पर्याय निवडा. (सर्व शब्द अर्थपूर्ण इंग्रजी शब्द मानले पाहिजेत आणि ते शब्दातील अक्षरे/व्यंजने/स्वर यांच्या संख्येच्या आधारे एकमेकांशी संबंधित नसावेत.)

MONK : NUN :: MASTER : ?

1) MISTRESS	2) TEACHER

3) STUDENT	4) INSTRUCTOR

स्पष्टी. MONK च्या विरुद्धार्थी शब्द NUN आहे. त्याचप्रमाणे MASTER चा विरुद्धार्थी शब्द MISTRESS होतो.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 1

18) या प्रश्नात एकमेकांशी विशिष्ट संबंध असलेले दोन शब्द आणि त्यानंतर चार जोड्या दिल्या आहेत. शब्दांमध्ये समान संबंध असलेली एक जोडी तुम्हाला निवडायची आहे.

शाळा : शिक्षक :: ?

1) पेन : लेखक	2) रुग्णालय : डॉक्टर

3) डोळे : निकटदृष्टिता	4) उत्पादन : कारखाना

स्पष्टी. शाळा : शिक्षक

ज्या प्रकारे शिक्षक हे शाळेत काम करतात त्याचप्रकारे डॉक्टर हे रूग्नालयात काम करतात.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

19) ज्याप्रमाणे दुसरा शब्द पहिल्या शब्दाशी संबंधित आहे, त्याचप्रमाणे तिसऱ्या शब्दाशी संबंधित असलेला पर्याय निवडा.

फुत्कार : साप :: हंबरणे : ?

1) कुत्रा	2) गाय

3) मेंढी	4) मांजर

स्पष्टी. साप फुत्कार टाकतो, तसे हंबरणे हे गाय साठी येईल.

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 2

20) ज्या प्रमाणे चौथा समूह तिसऱ्या समूहाशी संबंधित आहे आणि दुसरा समूह पहिल्या समूहाशी संबंधित आहे, त्याचप्रमाणे पाचव्या समूहाशी संबंधित असलेला पर्याय निवडा.

COLD : IURJ :: HEAT : NKGZ :: CAKE : ?

1) HGQK	2) HFPJ

3) IFPJ	4) IGQK

स्पष्टी.

C	O	L	D	H	E	A	T	C	A	K	E
↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6	↓+6
I	U	R	J	N	K	G	Z	I	G	Q	K

यावरून

∴ योग्य उत्तर पर्याय क्र. 4

Unleash the topper in you